Підбиваючи підсумок дослідження напрямів використання результатів оперативно-розшукової діяльності, здобутих під час конфіденційного співробітництва в діяльності Національної поліції, слід зазначити, що функціональність отриманої інформації не обмежується тільки зазначеними напрямами. Найважливіше функціональне призначення результатів оперативно-розшукової діяльності є їх використання в якості доказів у кримінальному судочинстві. Важливість проблеми, що розглядається, а також неповна реалізація на практиці можливостей використання результатів оперативно-розшукової діяльності, особливо здобутих під час конфіденційного співробітництва, в процесі доказування – визначає необхідність проведення додаткових досліджень у даній сфері, а також перспективність використання конфідентів в агентурно-оперативній роботі оперативних підрозділів Національної поліції.

Одержано 31.10.2017

УДК 343.125

Іван Андрійович ГРАБАЗІЙ,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
та розкриття злочинів факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

ОГЛЯД НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РОЗРОБОК ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБІГОМ ПОРНОГРАФІЧНИХ ПРЕДМЕТІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Удосконалення технології комунікаційних мереж дало можливість: упровадити новітні інформаційні розробки в повсякденне життя мільйонів людей; досягти глибоких змін у різноманітних сферах суспільства; посилити інтернаціоналізацію сучасного світу; запобігти фрагментації суспільства та індивідуалізації пізнання; зміцнити демократичні засади розвитку, домогтися суспільного зімкнення та включення широких мас у єдиний соціальний простір; забезпечити подальший розвиток людського потенціалу, але разом з тим створило колосальні умови для обігу порнографічної продукції в мережі Інтернет. Виходячи з цього, ми будемо розглядати особливості виявлення злочинів, пов'язаних з обігом порнографічних предметів у запропонованій нами послідовності.

Отже, виявлення факту розповсюдження або збуту предметів порнографічного характеру відбувається у ситуації повної відсутності даних про особу, яка скоює такі дії. Адже переважно розповсюдження порнографії здійснюється через мережу Інтернету, що гарантує

розповсюджувачу та споживачеві анонімність, відносну доступність способів її оприлюднення та отримання. Це сприяє широкому споживанню предметів порнографічного характеру, ускладнюючи пошук розповсюдників та реалізаторів такої продукції, тим більш, якщо вони громадяни інших країн, які використовують мережу Інтернету для збуту, розповсюдження, замовлення або споживання порнографічних творів.

Суб'єктів віртуального простору Інтернет-мережі умовно можливо поділити на наступні категорії: 1) провайдери; 2) менеджери; 3) споживачі мережевих послуг. Усі ці суб'єкти представляють оперативний інтерес, оскільки кожен з них є або злочинцем або свідком.

Найчастіше використовуються мережеві сервіси WWW і E-mail. У останній час доступ до інтернет-сторінок або до окремих її частин може бути обмежений паролем. У випадках використання електронної пошти для надсилання рекламних повідомлень (спамів), злочинці часто застосовують чужі електронні скриньки, користуючись їх адресами. Це є тими реальними перешкодами, які не сприятимуть скорому виявленню злочинців. Але, правоохоронцям слід мати на увазі відомості про сучасні можливості виявлення осередків злочинного розповсюдження порнографії.

1. Спеціальна комп'ютерна програма «Child Exploitation Tracking System» яка є автоматизованою системою відстеження усіх шляхів, по яким у мережу надходить порнографія. Ця програма дозволяє виявити перше джерело, звідки почав розповсюджуватися файл з порнографією. За її допомогою можливо встановити комп'ютери, до яких ці файли надходили, та сервери, які зберігають ці файли. Недоліком є те, що програма не може назвати особу, яка надала команду щодо розповсюдження відповідного файлу.

2. Програми біометричного сканеру, за їх допомогою можливо в автоматичному режимі ідентифікувати певні ознаки тіла людини (статеві органи), і відповідно блокувати подальше розповсюдження файлу у мережу Інтернету. Біометричний сканер деякий час зберігає заблокований файл в архіві з зазначенням шляхів його надходження, а після ці файли знищуються, хоча їх можливо зберегти шляхом копіювання на електронні носії інформації або на жорсткий диск комп'ютера.

3. Програма «G-8», дозволяє створювати інформаційну базу файлів порівняльних зображень. Тобто програма автоматизовано обробляє файли з зображеннями порнографічного характеру і з певного масиву файлів відокремлює однакові (ідентичні) із зазначенням їх кількості та джерел надходження.

4. Програми щодо проведення моніторингу чатів дозволяють виявляти групи користувачів, які приймають участь в обороті порнографії.

Враховуючи вищевикладене можна зробити висновок, що опанування співробітниками оперативних підрозділів ОВС сучасних можливостей виявлення осередків злочинного розповсюдження порнографії в мережі Інтернет, а також впровадження в практичну діяльність правоохоронних органів програмних комплексів спеціального призначення для пошуку порнографічних матеріалів та каналів їх передачі, значно підвищить ефективність протидії цьому ганебному явищу.

Одержано 31.10.2017

УДК 343.341

Лев Федорович ГУЛА,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права і процесу
навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»

ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ДОПИТУ ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ

Ефективність у викритті та притягненні до кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних груп залежить від організації розслідування злочину та фіксації дій кожного співучасника. Злочинна група є нижчою ланкою в ієрархічній структурі злочинної організації, ліквідація якої спричиняє зруйнування злочинного утворення. Специфічність злочинів, які вчиняються організованими злочинними групами загалом, та їх окремих кримінальних проявів полягають не лише в їхніх криміналістичних особливостях, але її в методиці виявлення і розслідування вказаної злочинної діяльності [1, с. 13].

Розслідування злочинів, що вчиняють організовані злочинні групи, передбачає використання слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій у певному взаємозв'язку, у тих або інших комплексах. Саме комплексний підхід дає змогу виконувати завдання розслідування.

Під час анкетування слідчих працівників Національної поліції України, проведеного нами, було зроблено спробу з'ясувати, у чому полягають особливості проведення допитів членів організованої злочинної групи. Так, практичні працівники органів досудового розслідування вважають, що ці особливості полягають у специфіці предмета допиту (92 % опитаних), у відмові від дачі показань членами угруповання (96 %); в обранні особливої тактики допиту (тактичних прийомів) (88 %); в іншому (8 %).